

Finansdepartementet
Postboks 8008 - Dep.
0030 OSLO

Dato: 13.02.2014
Vår ref.: 14-39/HH
Deres ref.: 13/5555 SL HRu/KR

Høringsuttalelse - begrensning av fradrag for rentekostnader i interessefellesskap - utfyllende forskrift

Finans Norge viser til Finansdepartementets brev av 20.12.13 der det var vedlagt et forslag til utfyllende forskrift til bestemmelsene om begrensning av fradrag for renter til nærstående, jf. skatteloven § 6-41.

1. Hovedsynspunkter

Finans Norge vil spesielt fremheve følgende synspunkter:

- Vi vurderer bestemmelsen i skatteloven § 6-41 sjette ledd bokstav a om at ekstern gjeld som en nærstående part har stilt sikkerhet for skal omklassifiseres til intern gjeld som svært uheldig, da den vil ramme mange forretningsmessig begrunnede lånestrukturer. Det vises her til Finans Norge, NHO og Rederiforbundets felles brev til Finansdepartementet av 21.10.13.
- Når myndighetene til tross for sterke innvendinger fra mange aktører har valgt å innføre en bestemmelse om at renter til en ikke-nærstående part skal anses som interne renter dersom en nærstående part har stilt sikkerhet for gjelden, er det positivt at departementet tar sikte på å forskriftsfeste visse unntak fra regelen.
- Vi mener at det bør foretas ytterligere lettelse i regelverket. Unntakene som foreslås har begrenset anvendelsesområde og bør gjøres mer vidtrekkende slik at flere forretningsmessig begrunnede lånestrukturer omfattes.
- Enkelte formuleringer i høringsnotatet og forskriftsutkastet bidrar til at det oppstår fortolknings spørsmål som krever nærmere klargjøring fra departementets side.

2. Forslaget i høringsnotatet

Det ble ved lov 13.12.13 nr. 117 vedtatt en ny regel om begrensning av fradrag for gjeldsrenter som betales til nærstående, jf. skatteloven § 6-41. Rentefradragsbegrensingsregelen innebærer at fradrag for netto rentekostnader som overstiger 30 prosent av en særskilt fastsatt resultatstørrelse, avskjæres. Det er bare fradrag for renter betalt til nærstående (interne renter) som eventuelt skal begrenses. Renter betalt til uavhengig tredjepart (eksterne renter) er ikke selv gjenstand for avskjæring, men kan fortrenge fradrag for interne renter.

Etter skatteloven § 6-41 sjette ledd bokstav a skal renter på gjeld til ikke-nærstående part som en nærstående part har stilt sikkerhet for, regnes som interne renter ved begrensning av rentefradrag. Finansdepartementet foreslår i høringsnotatet enkelte unntak fra denne bestemmelsen. Forslaget kan sammenfattes i følgende punkter:

1. Renter på eksterne lån som er sikret av nærstående part skal ikke avskjæres dersom sikkerheten er stilt av et underliggende selskap og låntakers (direkte og indirekte) eierandel i det underliggende selskapet er 90 prosent eller høyere.
2. Renter på eksterne lån skal ikke avskjæres dersom lånet er "sikret" gjennom at et underliggende selskap har utstedt negativ pantsettelseserklæring. Det stilles ikke krav til eierandel i det underliggende selskapet, og eierskapet kan være både direkte og indirekte.
3. Renter på eksterne lån skal ikke avskjæres i tilfeller der en nærstående part har stilt aksjer mv. i låntakerselskapet som sikkerhet for lånet.

Unntakene etter 1 og 2 ovenfor får likevel ikke anvendelse dersom en nærstående part har stilt sikkerhet til fordel for det underliggende selskapet som har stilt sikkerhet eller utstedt negativ pantsettelseserklæring til fordel for låntaker. Det foreslås videre at tilsvarende skal gjelde der sikkerheten fra et annet nærstående selskap er stilt til fordel for et selskap som det underliggende selskapet har en direkte eller indirekte eierandel i.

3. Merknader til forskriftsutkastet § 6-41 første ledd – sikkerhetsstillelse fra underliggende selskap

Eierkravet "90 prosent eller mer" i første ledd bokstav a

Det foreslås i forskriftsutkastet § 6-41 første ledd bokstav a at renter på eksterne lån som er sikret av nærstående part ikke skal avskjæres dersom sikkerheten er stilt av et underliggende selskap og låntakers eierandel i det underliggende selskapet (direkte eller indirekte) er 90 prosent eller mer. Departementet uttaler i punkt 2.2 i høringsnotatet at dette tilsvarer eierandelen som kreves for at aksjeselskaper skal inngå i et såkalt skattekonsern, jf. skatteloven § 10-4. Etter skatteloven § 10-4 kreves en eierandel på "mer enn ni tideler". Det er følgelig motstrid mellom forskriftsutkastet § 6-41 første ledd bokstav a og høringsnotatets punkt 2.2.

Hva departementet her har ment må avklares og ses i sammenheng med spørsmålet om indirekte eierskap omtalt i punktet nedenfor. Hvis forskriftsutkastet § 6-41 første ledd bokstav a er dekkende for departementets oppfatning, det vil si at eierkravet skal utgjøre 90 prosent eller mer, bes departementet avklare dette gjennom en fortolkningsuttalelse ved vedtakelsen av forskriften.

Departementet begrunner unntaket i forskriftsutkastet § 6-41 første ledd bokstav a med at verdiene i et heleid datterselskap vil reflekteres i verdien av morselskapets aksjer mv. i datterselskapet. Også med eierandeler ned mot 50 prosent av det underliggende selskap, vil verdiene i datterselskapet reflekteres forholdsmessig i verdien av morselskapets eierandeler. Finans Norge mener at kravet til låntakers eierandel i det underliggende selskapet i forskriftsutkastet § 6-41 første ledd bokstav a med fordel kan reduseres til "mer enn 50 prosent", det vil si tilsvarende konserndefinisjonen i aksjeloven § 1-3 annet ledd dog uavhengig av selskapsform. Dette vil kunne bidra til å avhjelpe enkelte urimelige virkninger av rentefradragsbegrensingsregelen. Regelen vil imidlertid fortsatt ramme mange forretningsmessig begrunnede lånestrukturer.

Eierkravet "indirekte eies med 90 prosent eller mer" i første ledd bokstav a

Departementet foreslår unntak ikke bare for sikkerhetsstillelser fra direkte eide datterselskaper, men for sikkerhetsstillelser fra underliggende selskaper generelt så lenge eierkravet er oppfylt. Henvisningen i høringsnotatet til at eierkravet i forskriftsutkastet tilsvarer eierkravet i konsernbidragsreglene er vanskelig å forene med ordlyden i utkastet til forskrift, som krever en eierandel på "90 prosent eller mer" også ved indirekte eie. Et så høyt eierkrav som 90 prosent eller mer gjelder ikke etter reglene om konsernbidrag ved indirekte eie. Dette eierkravet gjelder kun i hvert eierledd.

Departementets omtale av indirekte eierskap i annet avsnitt på side 5 i høringsnotatet synes å bety at det ikke er tilstrekkelig med eierskap på 90 prosent eller mer i hvert eierledd. I så fall vil eierkravet ikke tilsvare kravet i konsernbidragsreglene. Hvis det er dette som er meningen fra departementets side, bes departementet avklare spørsmålet gjennom en fortolkningsuttalelse ved vedtakelsen av forskriften.

Med 90 prosent eierskap i hvert ledd kan et selskap gjennomføre tvangsutløsning av minoritetene i underliggende selskap, og gjennom fusjoner gjøre underliggende eierandeler til sine. Et slikt synspunkt anføres for løsningen i konsernbidragsreglene, og det samme kan også anvendes her.

Unntaket for negative pantsettelseserklæringer i første ledd bokstav b

Et datterselskap vil ofte måtte stille "sikkerhet" i form av utstedelse av negative pantsettelseserklæringer i tilknytning til morselskapets låneopptak. Dette innebærer at datterselskapet ikke selv kan ta opp lån mot pant i sine eiendeler.

Departementet foreslår at renter på eksterne lån ikke skal avskjæres dersom lånet er "sikret" gjennom at et underliggende selskap har utstedt negativ pantsettelseserklæring, jf. forskriftsutkastet

§ 6-41 første ledd bokstav b. Det stilles ikke krav til eierandel i det underliggende selskapet, og eierskapet kan være både direkte og indirekte.

I høringsnotatets punkt 2.3 første avsnitt omtaler departementet negative pantsettelseserklæringer som en form for sikkerhetsstillelse, og presiserer dette ytterligere i annet avsnitt ved å uttale at negative pantsettelseserklæringer vil være unntatt allerede etter første ledd bokstav a der hvor eierkravet er oppfylt. Formålet med bokstav b er således å unnta også tilfeller hvor det ikke er et så stort eierskap som det forskriften stiller krav om under bokstav a.

En slik omtale av negative pantsettelseserklæringer åpner for at andre typer erklæringer også kan bli ansett som sikkerhetsstillelse. Som eksempel nevnes erklæringer om ikke å ta opp nye lån, ikke selge eiendeler, ikke legge ned eksisterende virksomhet eller starte ny virksomhet, osv. Slik uklarhet er uheldig, og rekkevidden av lovens regler om sikkerhetsstillelse blir etter vårt syn for stor.

Finans Norge mener at det vil være å foretrekke at det tas inn en presisering eller et unntak i forskriften som medfører at negative pantsettelseserklæringer og andre erklæringer fra nærstående ikke skal anses som sikkerhetsstillelse, så lenge låntakerselskapets mislighold ikke kan medføre økonomisk ansvar for den nærstående.

Avbøting av den begrensede rekkevidden av unntakene i første ledd

Unntakene i forskriftsutkastets første ledd har begrenset anvendelsesområde. På denne bakgrunn mener vi det bør vurderes nærmere om forskriften bør inneholde en "sekkebestemmelse" (sikkerhetsventil) som hjemler unntak for sikkerhetsstillelse fra nærstående der hvor skattyter/låntaker sannsynliggjør at sikkerheten ikke har påvirket lånekapasiteten (i betydelig grad). Dette vil blant annet være aktuelt for husleiegarantier, og andre kontraktsgarantier som er svært praktisk i de fleste virksomheter.

En slik "sekkehjemmel" viderefører den gjennomgående tanken bak begrensingsregelen og gjør loven mer treffsikker. Men den kan også representere risiko for merarbeid, først for skattyterne og bankene, dernest for ligningsmyndighetene. En slik bestemmelse må i tilfelle angi hvordan avklaringen skal skje, på forhåndsstadiet eller ligningsstadiet. Ordningen kunne vurderes lagt inn under ordningen med bindende forhåndsuttalelser.

Finans Norge vil be om at departementet foretar en nærmere vurdering av dette spørsmålet.

4. Merknader til forskriftsutkastet § 6-41 annet ledd – sikkerhet fra annen nærstående part

Forskriftsutkastets annet ledd gjør unntak fra unntakene i første ledd, og er i høringsnotatet punkt 2.5 begrunnet med risikoen for omgåelser.

Departementet uttaler i høringsnotatet at dersom et datterselskap har stilt sikkerhet til fordel for morselskapet, og et annet nærstående selskap har stilt sikkerhet til fordel for datterselskapet, vil

sikkerheten fra det andre nærstående selskapet kunne gi grunnlag for lån ut over det morselskapet kunne ha oppnådd bare gjennom sikkerhetsstillelsen fra datterselskapet.

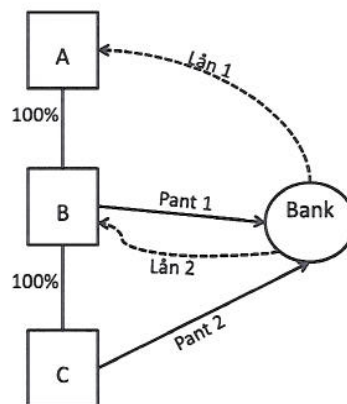
Departementet foreslår på denne bakgrunn en bestemmelse (utkastet § 6-41 annet ledd bokstav a) om at verken unntaket ved sikkerhetsstillelse fra underliggende selskap (utkastet § 6-41 første ledd bokstav a), eller unntaket ved negativ pantsettelseserklæring i underliggende selskap (utkastet § 6-41 første ledd bokstav b), skal gjelde der et annet nærstående selskap har stilt sikkerhet til fordel for det underliggende selskapet.

Det foreslås videre at tilsvarende skal gjelde der sikkerheten fra et annet nærstående selskap er stilt til fordel for et selskap som det underliggende selskapet har en direkte eller indirekte eierandel i (utkastet § 6-41 annet ledd bokstav b).

Bestemmelsen synes å ramme videre enn det som kan være hensikten.

Nedenfor følger et eksempel fra en enkel konsernstruktur som viser at unntaket i forskriftsutkastet gir effekter som vi antar ikke er tilsiktet.

Eksempel 1

Lån 2 til selskap B faller inn under unntaket i forskriftsutkastets første ledd og beholder sin status som ekstern gjeld ettersom selskap B eier 100 prosent av aksjene i selskap C som har stilt Pant 2 til fordel for selskap B. Annet ledd får ikke anvendelse ettersom ingen har stilt sikkerhet til fordel for selskap C.

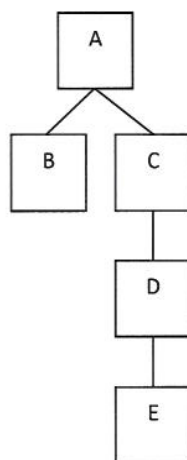
Lån 1 omklassifiseres derimot til intern gjeld etter utkastets annet ledd på grunn av Pant 2 til fordel for selskap B, som igjen har stilt sikkerhet til fordel for selskap A. Dette fordi selskap C er nærstående til selskap B etter skatteloven § 6-41 fjerde ledd.

Pant 2 vil derimot ikke lede til omklassifisering av Lån 1 dersom Lån 2 tenkes bort eller legges inn som en økning av Lån 1. Pant 2 kan også stilles til fordel for selskap A.

Det fremstår som merkelig at det øverste selskapet A (som ofte er sterkest finansielt) må tåle omklassifisering av sin eksterne gjeld på grunn av sikkerhetsstillelsen fra det indirekte heleide selskapet C, mens selskap B slipper dette. Og særlig ettersom selskap A i prinsippet kan unngå dette ved å ta opp Lån 2 selv og tilføre selskap B dette som egenkapital. Gitt at alt annet er likt, vil konsernets samlede eksterne gjeld og fradrag for eksterne renter bli den samme. Dette alternativet vil imidlertid "tvinge" datterselskapet til egenkapitalfinansiering, som ikke nødvendigvis er forretningsmessig ønskelig.

Nedenfor følger to andre eksempler som illustrerer at bestemmelsen kan slå uheldig ut.

Selskap A eier 100 prosent av selskapene B og C, og selskap C eier 100 prosent av selskap D som igjen eier 100 prosent av selskap E.

Eksempel 2

Dersom selskap A er låntaker hos en ekstern bank og selskap B stiller sine eiendeler som sikkerhet for dette lånet eller avgir en negativ pantsettelseserklæring, omfattes denne sikkerhetsstillelsen av unntaket i forskriftens første ledd bokstav a eller unntaket i forskriftens første ledd bokstav b. Dersom selskap C stiller sikkerhet til fordel for selskap B, vil dette unntaket likevel ikke gjelde i forhold til selskap As gjeld, ettersom en nærstående stiller sikkerhet til fordel for selskapet (selskap B) som har stilt sikkerhet til fordel for selskap A, selv om selskap C er 100 prosent eiet av selskap A, og kunne ha stilt sikkerhet direkte til fordel for selskap A. Dersom selskap C hadde stilt sikkerhet direkte til fordel for selskap A, skulle As renter fortsatt ha blitt behandlet som eksterne renter.

Eksempel 3

Selskap A er låntaker hos en ekstern bank, og selskap C stiller sine eiendeler som sikkerhet for dette lånet (omfattet av unntaket i første ledd bokstav a). I tillegg er selskap D låntaker i en ekstern bank og datterselskapet til selskap D (selskap E) stiller sikkerhet for dette lånet (også her omfattet av unntaket i første ledd bokstav a). Denne sikkerheten vil imidlertid rammes av unntaket i annet ledd

bokstav b, og medføre at unntaket for selskap As lån likevel ikke skal gjelde fordi et nærstående selskap (datterselskapet til D (selskap E)) har stilt sikkerhet til fordel for en nærstående (selskap D) av den som har stilt sikkerhet til fordel for selskap A (selskap C). Datterselskapet til selskap D (selskap E) kunne stilt sikkerhet direkte til fordel for selskap A, og vært omfattet av unntaket i første ledd bokstav a.

I de ovennevnte eksemplene er det tatt utgangspunkt i relativt enkle konsernstrukturer. For mange av konserngruppene som rammes av disse reglene, dreier det seg om store konsern, hvor det er mange konserngrupper/underkonsern, og hvor det er ekstern finansiering i flere ledd. Begrunnelsen for unntaket i første ledd er at verdiene i et heleid datterselskap (eventuelt et underliggende selskap som er eiet med minst 90 prosent) reflekteres i verdien av morselskapets aksjer i datterselskapet, og således ikke gir morselskapet økte lånemuligheter. Det er derfor vanskelig å se at en sikkerhetsstillelse fra et selskap som kunne stilt sikkerhet direkte til fordel for låntaker og vært omfattet av unntaket i første ledd, kan medføre at låntakers lånemuligheter øker dersom sikkerhetsstillelsen stilles til fordel for et annet underliggende selskap av låntaker.

I de tilfellene der låntaker direkte eller indirekte har en eierandel på minst 90 prosent i det selskapet som stiller sikkerhet, mener vi at begrunnelsen for at unntaksreglene i annet ledd skal komme til anvendelse ikke er tilstede. Låntakerselskapet får ikke økte lånemuligheter som følge av en slik sikkerhetsstillelse.

Finans Norge foreslår på denne bakgrunn at det inntas et nytt tredje ledd i forskriftsutkastet § 6-41 som lyder:

(3) Bestemmelsen i annet ledd gjelder ikke der låntaker direkte eller indirekte eier 90 prosent eller mer av den nærstående part som har stilt sikkerhet.

En slik bestemmelse må tilpasses eventuelle endringer i forskriften § 6-41 første ledd med hensyn til eierkrav og indirekte eie.

5. Unntaket for lån fra finansinstitusjoner som midlertidige nærstående

Innledning

Dersom en finansinstitusjon blir nærstående til låntakerselskapet som følge av tiltredelse av pant i aksjer, skal lån fra banken mv. ikke omklassifiseres, jf. skatteloven § 6-41 åttende ledd. Unntaket gjelder kun for låneavtaler inngått før partene ble nærstående.

Det fremgår av Prop. 1 LS (2013-2014) at "Unntaksforslaget omfatter ikke låneavtaler som inngås i eierperioden, det vil si så lenge låntaker og långiver er nærstående. Slike låneopptak er omfattet av rentefradragsbegrensningen på vanlig måte. Videre vil endring av lånebetingelser mv. i eierperioden føre til at det opprinnelige lånet klassifiseres som intern gjeld etter begrensningsregelen."

Endringer i vilkår under og etter en misligholdssituasjon med overtakelse

De begrensningene i unntaket som er omtalt i proposisjonen gjør unntaket lite praktisk slik vi ser det. Det er normalt at vilkår i låneavtalen endres i en periode når låntaker er i mislighold. Enten gjøres det direkte gjennom endring av eksisterende låneavtale, eller ved at det inngås tilleggsavtaler. Det kan for eksempel bety at renten settes svært høyt som følge av økt risiko.

Dersom låntaker ved overtakelse av aksjene blir nærstående til banken etter en slik vilkårsendring, vil risiko endres igjen, og en annen rente er påkrevet dels av hensyn til armlengdes vilkår, og dels av hensyn til selskapets muligheter til å innfri/nedbetale ekstern gjeld. Om rentenivået eller andre vilkår da justeres på ny, mot slik det ville ha vært i en mer normal situasjon, vil renter på lånet bli ansett som interne. En slik forståelse av unntaket begrenser rekkevidden, og vi kan vanskelig se at dette er tilsiktet.

Det er også svært vanlig at selskaper som overtas av banker gjennomgår en restrukturering som innebærer at finansieringen endres. Selskapene som overtas etter mislighold vil ofte være i en situasjon hvor renter vil bli avskåret i henhold til skatteloven § 6-41 og det vil bli vanskelig å utnytte fremført rentefradrag et senere år.

Finans Norge vil anmode departementet om å vurdere en presisering av unntaket slik at begrensningsregelen bare får anvendelse der det gis ytterligere lånerammer etter at partene ble nærstående. En restrukturering som ligger innenfor eksisterende låneramme bør således aksepteres uavhengig av om lånebetingelsene endres.

Unntakets virkning i tid

Når den nye bestemmelsen får virkning fra 01.01.14 vil selskaper som allerede er overtatt av banker mv. bli rammet av rentebegrensning dersom de opprinnelige låneavtalene eller lånevilkår er endret etter overtakelse.

Etter vår vurdering bør det aksepteres at endringer som allerede er gjennomført før 01.01.14 eller eventuelt før fremleggelsen av lovforslaget ikke skal hindre at unntaket får anvendelse. Dette vil bidra til at man unngår uventede uheldige effekter for allerede overtatte selskaper.

6. Sikkerhetsstillelse for deler av et lån eller deler av et år

Sikkerhetsstillelse for deler av et lån

Det fremgår av Prop. 1 LS (2013-2014) at "Dersom sikkerheten gjelder hele lånet, vil alle rentebetalinger knyttet til lånet anses som interne renter, selv om en del av lånet kunne ha vært tatt opp av datterselskapet på de samme vilkårene uten sikkerhet."

Det fremgår videre at det ikke er aktuelt å skille ut andelen av rentebetalings som skyldes en eventuell økt lånebelastning som følge av sikkerheten. All rentebetaling på lånet blir således intern rente.

Vi antar at det er ment at sikkerhetsstillelse for deler av et lån skal behandles annerledes, ved at kun rentene på den sikrede delen av lånet regnes som interne renter, jf. lovens ordlyd i § 6-41 sjette ledd om at begrensingsregelen kun skal komme til anvendelse "så langt en nærstående part har stilt sikkerhet for gjelden". Det er ønskelig at dette blir presisert i en uttalelse fra departementet, da dette vil bidra til å forenkle skattyters, bankenes og ligningsmyndighetenes arbeid.

Sikkerhetsstillelse for deler av et år

Den nye lovbestemmelsen får anvendelse på et beregningsgrunnlag som må beregnes hvert inntektsår.

For låneengasjementer vil endring i låntakers situasjon kunne lede til endringer i sikkerhetsstillelser mv. gjennom inntektsåret. Sikkerhetsstillelse fra nærstående kan således kreves eller frafalles slik at sikkerheten foreligger kun for deler av året. Lovens ordlyd om at begrensingsregelen kun skal komme til anvendelse "så langt en nærstående part har stilt sikkerhet for gjelden", er relevant også her.

Finans Norge vil anmode departementet om å presisere i forskriften eller en fortolkningsuttalelse hvordan sikkerhetsstillelse deler av året skal behandles. Det antas at dette kan løses med en dagtellingsregel og avskjæring kun i aktuell periode. Vi understreker at usikkerhet rundt forståelsen av regelverket på dette området gjelder mange skattyteres forhold, og at avklaringer i forkant er svært arbeidsbesparende.

7. Særlig om konsernkontoordninger

Departementet uttaler i punkt 2.1 i høringsnotatet at bestemmelsen i skatteloven § 6-41 sjette ledd bokstav a og forskriftsunntaket som foreslås, også vil gjelde for konsernkontoordninger. I tilfeller hvor banken bare er en administrator for selskapenes likviditetsordning vil rentekostnadene anses som interne. Ved konsernkontoordninger med kredittramme, med sikkerhetsstillelse fra morselskapet/konsernspissen eller selskapene i fellesskap, vil klassifiseringen av renter som eksterne eller interne renter etter rentebegrensingsregelen bero på om vilkårene for unntak etter forskriften er oppfylt.

Finans Norge påpekte i høringsuttalelsen til Finansdepartementets høringsnotat av 11.04.13 om begrensning av fradrag for renter i interessefelleskap at det vil ha uheldige konsekvenser både for selskapene og for bankene om konsernkontoordninger omfattes av rentefradragsbegrensningen. Vi viser i denne sammenheng til vårt brev til departementet av 24.06.13.

Det fremgår av punkt 2.5 i høringsnotatet at ved konsernkontoordninger med kredittramme og sikkerhetsstillelse fra selskapene i fellesskap, vil bare rentene på morselskapets gjeld til banken anses som eksterne renter. Vi forstår dette dithen at 100 prosent av rentene på morselskapets gjeld til banken vil være skattemessig fradragsberettiget. Slik vi oppfatter forskriftens ordlyd må det imidlertid foretas en vurdering av om unntaksbestemmelsen i forskriften § 6-41 kommer til anvendelse før det kan tas stilling til om det foreligger full skattemessig fradragsrett for morselskapet. Vi antar at dette avklares når den endelige forskriften vedtas.

Med vennlig hilsen
Finans Norge

Per Erik Stokstad
analysesjef
fungerende enhetsleder

Herborg Horvei
fagsjef